

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ

1. Ρωμέικο κάστρο
2. Φράγκικο κάστρο
3. Φράγκικο διαχωριστικό τείχος και πύργος
4. Ανατολικό τείχος
5. Διατείχισμα Gambello
6. Κάστρο Toron
7. Προμαχώνας Grimani
8. Παλαμήδι
9. Κάτω πόλη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΟΥ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Δημήτρης Αθανασούλης, Δρ Αρχαιολόγος, Διευθυντής ΕΦΑ Κυκλάδων
Άλκηστις Παπαδημητρίου, Δρ Αρχαιολόγος, Διευθύντρια ΕΦΑ Αργολίδας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Δημήτρης Αθανασούλης

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Κωνσταντίνος Μπουντούρης, αρχιτέκτων μηχανικός ΕΦΑ Αργολίδας
Νικόλαος Σιδηρόπουλος, πολιτικός μηχανικός ΕΦΑ Κορινθίας

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΒΛΕΨΗ - ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Κωνσταντίνος Μπουντούρης, αρχιτέκτων μηχανικός ΕΦΑ Αργολίδας

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΦ.Α.ΑΡΓ. ΜΕ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ

Αναστασία Βασιλείου, Δρ Αρχαιολόγος
Χαράλαμπος Αντωνιάδης, Τοπογράφος Τ.Ε.
Κώστας Χριστόπουλος, εργατοτεχνίτης ΕΦΑ Αργολίδας
Χρήστος Μανός, εργατοτεχνίτης ΕΦΑ Αργολίδας
Δημήτρης Νικολούλης, εργατοτεχνίτης ΕΦΑ Αργολίδας
Μαρίνος Μωραγιάννης, εργατοτεχνίτης ΕΦΑ Αργολίδας

ΥΠΟΛΟΓΟΣ

Αθανασία Τσιώτρα, Φύλακας Αρχαιοτήτων ΕΦΑ Αργολίδας

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Στέλλα Κορνηλάκη, ΕΦΑ Αργολίδας, Κωνσταντίνα Κριεζή, 25^ο ΕΒΑ - ΕΦΑ Κορινθίας

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΡΓΟΥ

Αρχιτέκτων Μηχανικός - επιβλέπουσα Ειρήνη Οικονομοπούλου

Αρχαιολόγος Μαρία Αμιλιττώ

Συντηρητής αρχαιοτήτων Χρήστος Μετασίδης

Εργατοτεχνίτες - Ειδικευμένοι εργάτες Κωνσταντίνος Δεληγιάννης, Απόστολος Κόλλιας,
Αναστάσιος Μπαβέλας, Ηλίας Καπλαντζής, Ευάγγελος Νικίτας, Παναγιώτης Μπουμπούρε-
κας, Σπυρίδων Μπιτζής, Γεώργιος Τζαβάρας, Βασιλική Σφουγγάτου

Ανάδοχοι ειδικών εργασιών Απομάκρυνση προϊόντων παλαιότερων ανασκαφικών και
οικοδομικών εργασιών: ΑΤΡΕΑΣ Α.Τ.Ε

Ηλεκτρολογική εγκατάσταση - φωτισμός: Κωνσταντίνος Κατσελής

Μεταλλικές κατασκευές: Αναστάσιος Πατούρας

Κατασκευές οπλισμένου σκυροδέματος: Νικόλαος Κορολής

Πινακίδες ενημέρωσης πληροφόρησης: Ηλίας Νίνος

Αρχιτεκτονική αποτύπωση και τεκμηρίωση Ειρήνη Οικονομοπούλου

Κείμενα, φωτογραφίες, επιμέλεια εντύπου Δημήτρης Αθανασούλης, Κωνσταντίνος
Μπουντούρης

Αεροφωτογράφιση Κώστας Ξενικάκης

Ευχαριστίες

Σταύρος Μαμαλούκος, Νικόλαος Μανιαδάκης, Δημήτρης Γιαννούλης, Απόστολος Καμπού-
ρης, Μαρία Βούρου, Σπύρος Αναστασάκης, Νίκος Αναστασάκης, Δήμητρα Σωτηροπού-
λου, Παναγιώτης Κανέλλης, Νίκος Δαβιζής, Δημήτρης Γιαννίκος, Γεώργιος Χουντάλας,
Χρήστος Βλάχος, Παναγιώτης Λιλής, Κώστος Καραμάνος, Θεοφάνης Μιρέκος, Ιωάννης
Καπετάνιος, Παναγιώτης Αναστασόπουλος, Σταύρος Γλαρέλης, Δημήτρης Κουτσουμπός,
Αναστάσιος Βαρδάκας

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΤΥΠΟΥ

ΣΙΤΡΟΝΙΟ

2016 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Πλατεία Συντάγματος, 211 00 Ναύπλιο

Τηλ. +30 27520 27502, +30 275 10 228 10

E-mail: efaarg@culture.gr

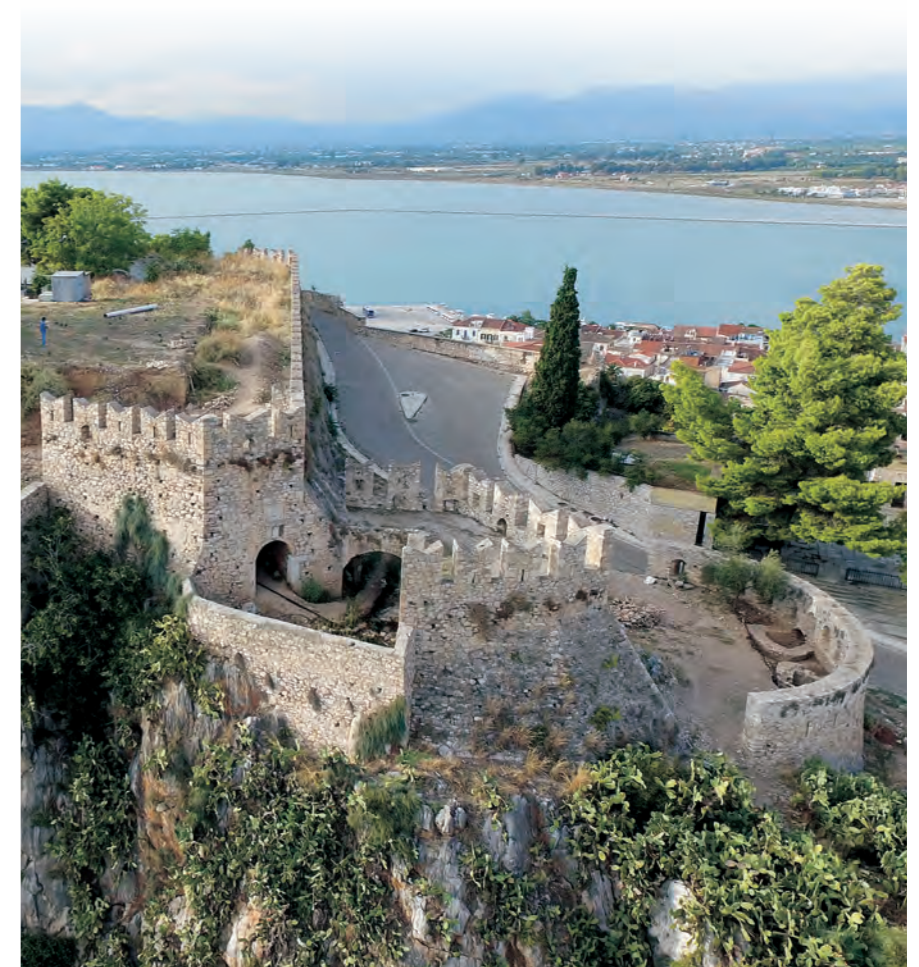
Επισκεφτείτε τους ιστοτόπους: <http://ecastles.culture.gr>, <https://www.argolisculture.gr>,
<https://www.byma.gr>

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΝΤΥΠΟ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Απαγορεύεται η ολική ή μερική ανατύπωση, αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του κειμένου, των
φωτογραφιών και των σχεδίων του εντύπου χωρίς έγγραφη άδεια από την αρμόδια Υπηρεσία.

Ανάδειξη

Κάστρο Ακροναυπλίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2016 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΑΚΡΟΝΑΥΠΛΙΑΣ

Η ύπαρξη του πρώτου οργανωμένου οικισμού στην Ακροναυπλία μαρτυρείται τουλάχιστον από τα τέλη του 4^{ου} αι. π.Χ. Κατά τους πρωτοβυζαντινούς χρόνους, το Ναύπλιο παραμένει μικρή πόλη.

Φραγκοκρατία (1210/12-1389)

Η καστροπολιτεία, κατά την περίοδο αυτή, τελεί κάτω από την κυριαρχία των De la Roche, De Brienne και D' Enghien. Μετά την κατάληψη του κάστρου από τον Σταυροφόρο Βιλλαρδουίνο, η Ακροναυπλία χωρίζεται σε δύο τμήματα με διατείχισμα.

Α΄ Βενετοκρατία (1389-1540)

Οχυρώνεται το ανατολικό τμήμα της Ακροναυπλίας με τη δημιουργία του *Κάστρου των Τόρων*, ενώ παράλληλα αναδιαμορφώνεται το ανατολικό τείχος, με την προσθήκη σκάρπας - αντηρίδων, τη σφράγιση της Πύλης και την κατασκευή νέας εισόδου στο νότιο άκρο. Στο μέσο του φράγκικου κάστρου, υψώνεται η *Traversa Gambello*, οχυρωματικό συγκρότημα από προμαχώνες και πύλες.

Α΄ Τουρκοκρατία (1540-1686)

Το Ναύπλιο αποτέλεσε έδρα του Τούρκου διοικητή της Πελοποννήσου. Ο Τούρκος περιηγητής Εβλιγιά Τσελεμπί, που επισκέφθηκε την πόλη το 1668, αναφέρει ότι στο Κάστρο της Ακροναυπλίας υπήρχαν πολλά σπίτια και ένα μεγάλο τζαμί, το Φετιχιέ, το οποίο ήταν αρχικά χριστιανικός ναός αφιερωμένος στον Άγιο Ανδρέα, στην κορυφή του λόφου.

Η περιοχή του νοσοκομείου Καποδίστρια στις αρχές του 20^{ου} αι. Φωτογραφία του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου.

Β΄ Βενετοκρατία (1686-1715)

Το Ναύπλιο, ως *Napoli di Romania*, γίνεται πρωτεύουσα του βασιλείου του Μορέως (Regno di Morea) και οι Βενετοί προχωρούν με εντατικούς ρυθμούς στην οχύρωση του βράχου του Παλαμπίδιου. Η οχύρωσή του είχε ως αποτέλεσμα να υποβαθμιστεί το Κάστρο της Ακροναυπλίας, το οποίο με διάταγμα των Βενετών, από το 1686 προορίζεται μόνο για στρατιωτική χρήση. Το ανατολικό τμήμα του Κάστρου της Ακροναυπλίας και η Πύλη της Ξηράς της Κάτω πόλης ενισχύθηκαν με τη δημιουργία του νέου προμαχώνα Grimani (1706).

Η περιοχή του «Νοσοκομείου» και το θέατρο μετά από το έργο.

Το ίδιο έτος κατασκευάστηκε και η πυριτιδαποθήκη δυτικά του διατείχισματος.

Β΄ Τουρκοκρατία (1715-1822)

Η Β΄ Τουρκοκρατία υπήρξε ιδιαίτερα σκληρή περίοδος για την πόλη. Σε αυτή την περίοδο χρονολογούνται αξιόλογα κτίσματα της εποχής, όπως το *τζαμί του Αγιά πασά* (μετέπειτα Βουλευτικό), ο *μεντρεσές* («Φυλακές Λεονάρδου»), η σημερινή καθολική εκκλησία («Φραγκοκκλησιά»), κρήνες.

Νεότεροι χρόνοι

Η άλωση του Παλαμπίδιου, στα τέλη του 1822, από τον στρατό του Κολοκοτρώνη επέφερε την απελευθέρωση του Ναυπλίου από τους Τούρκους. Παράλληλα, πραγματοποιείται εκκαθάριση των φρουριών της Ακροναυπλίας από τους σωρούς των ερειπίων. Οι διεσπαρμένοι οικίσκοι επισκευάζονται για τη στέγαση της φρουράς, ενώ στην περίοδο του Καποδίστρια ανεγείρεται το πρώτο Στρατιωτικό Νοσοκομείο και ο ναϊσκος των Αγίων Αναργύρων.

ΤΟ ΕΡΓΟ

Το έργο «*Ανάδειξη του Κάστρου Ακροναυπλίας στο Ναύπλιο, Δήμου Ναυπλίου, Π.Ε. Αργολίδας*» εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «*Δυτική Ελλάδα - Πελοπόννησος - Ιόνιοι Νήσοι 2007-2013*» με συνολικό προϋπολογισμό 677.000,00 € (Αξονας προτεραιότητας 08 - Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής Πελοποννήσου) και υλοποιήθηκε με την μέθοδο της αυτεπιστασίας, αρχικά από την 25^η ΕΒΑ (31-3-2011 έως 28-10-2014) και στην συνέχεια από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αργολίδας (29-10-2014 έως 30-09-2016)

Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν περιγράφονται στη συνέχεια, ξεκινώντας από τα ανατολικά προς τα δυτικά:

- Αποκαλύφθηκε με αποχωμάτωση η κλίμακα ανόδου και το δώμα του πύργου - πύλη Τορον.
- Αποκαλύφθηκε με αποχωμάτωση το εσωτερικό των δύο βυζαντινών πύργων του ανατολικού τοίχους (βόρειος και μεσαίος).
- Αποκαταστάθηκε το υπέρθυρο, οι λιθοδομές και η πλίνθινη οδοντωτή ταινία, και επιπλέον πραγματοποιήθηκε συντήρηση των τοιχογραφιών στο εσωτερικό της φραγμένης ανατολικής πύλης.
- Διαμορφώθηκε διευρυμένος χώρος στο εσωτερικό του κάστρου μεταξύ της ανατολικής και της νότιας πύλης του Φράγκικου κάστρου, με αντιστήριξη του αμαξιτού δρόμου και κατασκευή κλιμάκων.
- Πραγματοποιήθηκε στεγάνωση του δώματος καθώς και επισκευές στο νότιο ορθογώνιο τμήμα της κάτοψης του Καποδιστριακού κτιρίου («νοσοκομείο»).
- Δημιουργήθηκε υπαίθριο θέατρο χωρητικότητας 250 θέσεων, ως ανοικτός χώρος εκδηλώσεων της πόλης του Ναυπλίου στην περιοχή του Στρατιωτικού Νοσοκομείου.
- Στο οχυρωματικό συγκρότημα «Gambello», αποκαλύφθηκαν τμήματα από το αρχικό λιθόστρωτο δάπεδο των διαβατικών.
- Αποκαταστάθηκε η στέγη του κτηρίου της Πυριτιδαποθήκης και αποκαλύφθηκε το περιμετρικό λιθόστρωτο δάπεδο.

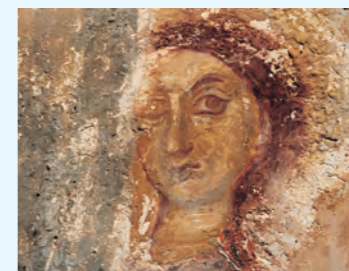

Ο πύργος του Φράγκικου διαχωριστικού τείχους.

- Αποκαλύφθηκε το φράγκικο διατείχισμα μεταξύ Φράγκικου και Ρωμείου κάστρου, και πραγματοποιήθηκαν εργασίες καθαρισμού, αρμολογήματος και συμπλήρωσης των λιθοδομών.
- Αποκαλύφθηκε ο Φράγκικος πύργος, απομακρύνθηκαν οι προσθήκες των μέσων του 20^{ου} αι. και πραγματοποιήθηκε στερέωση και συμπλήρωση λιθοδομής, τόσο της περίπου τετραγωνικής του κάτοψης, όσο και των μεταγενέστερων λίθινων αντηρίδων (σκάρπα) που ενίσχυαν εξωτερικά τον πύργο.
- Αποκαλύφθηκαν τα λείψανα του συγκροτήματος του ναού των Αγίων Θεοδώρων και πραγματοποιήθηκαν εργασίες στερέωσης των τοίχων με αρμολόγημα, συμπλήρωση της λιθοδομής και κατασκευή στέψης.

Επιπλέον σχεδιάστηκαν, κατασκευάστηκαν και τοποθετήθηκαν πέντε (5) πινακίδες ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Τοποθετήθηκε ηλεκτρολογική εγκατάσταση φωτισμού ασφαλείας στην περιοχή της Ανατολικής και Νότιας πύλης, καθώς και στην περιοχή του Φράγκικου Διατείχισματος. Σχεδιάστηκαν και κατασκευάστηκαν κάδοι απορριμμάτων για το σύνολο του αρχαιολογικού χώρου και πραγματοποιήθηκαν επιμέρους φυτεύσεις.

Τοιχογραφία αγγέλου από την καμάρα του διαβατικού της ανατολικής πύλης.

Με τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν αποκαταστάθηκε σε σημαντικό βαθμό η εξαιρετικά υποβαθμισμένη περιοχή της Ακροναυπλίας, αναδείχθηκε ένας αρχαιολογικός χώρος, με ελεύθερη πρόσβαση στο κοινό και απολύτως ενταγμένος στους κοινόχρηστους χώρους (δρόμοι, πλατώματα κλπ) της χερσονήσου.

Τα ερείπια του ναού των Αγίων Θεοδώρων του 11^{ου} αι.